

Zapiski

Ob petdesetletnici Franceta Bevka.

Danes so petdesetletniki že tisti slovenski književniki, s katerimi je zvezan notranji prerod Doma in sveta tik pred svetovno vojsko in ki so bili naši reviji zadnji dve desetletji najsilnejši stebri in vodniki. Tako je praznoval svoj petdesetletni življenjski jubilej vodilni urednik naše revije zadnjih petnajst let (do l. 1938), njen duhovni usmerjevalec in najtehtnejši ocenjevalec knjižnih in odrskih podob prof. France Koblar. Njemu se je pridružil pesnik prof. dr. Joža Lovrenčič, ki je pomenil ob prelomu Doma in sveta l. 1914 in dalje največjo pomladitev, posvežitev in novost, ki pa je svojo oblikovno revolucionarno poezijo kmalu umiril v narodni poeziji, legendi in narodnem epu ter v prozi, v kateri je skušal oživljati stare anale; še posebej pa je živel kroniki lepih goriških pokrajin. K njima je sedaj stopil še pisatelj France Bevk.

France Bevk, ki je 17. septembra 1940 doživel v Gorici svojo petdesetletnico, je med njimi goto-

vo najplodnejši in najpopularnejši. Saj šteje njegova literarna žetev več knjižno izdanih del, kakor ima pa let. Le ob popolnem žrtvovanju literarnemu oblikovanju je mogoča taka produktivnost, ki pa ima duhovni vzrok seveda v njegovi neizčrpnosti fabulistični, domišljivi in ustvarjalni strasti. Strast je tisti gon, ki tira Bevka v groznično pisateljstvo. Njegove osebe so vse polnokrvne, tragično uglasene na neko strast (ljubezen, pohlep, zemlja), da v notranji groznici tira v zločine in obupe, v greh in očiščenje. Bevk je tako prevzet njihove notranje napetosti, divjanja njihovih čustev, da često pozabi na svet okrog njih. V njegovih številnih povestih, romanih in črticah, zlasti zgodovinskih, je predvsem opazen ta lov za strastjo, za razvojem dejanja, dočim ga manj zanima utemeljevanje in široko postavljanje v epično risanje okolja. Zato so njegove novele in povesti kondenzirani romani, napeti filmi, bolj rastoči iz čustva kot opazovanja in so v osnovi baladni in ne epični. Toda invencija je neizrabljiva in se iste strasti po-